

چکیده:

زمینه و هدف: پزشکی مبتنی بر شواهد بر مبنای بررسی تمامی شواهد موجود، ارزیابی دقیق آن‌ها و انتخاب مناسب‌ترین گزینه در هر وضعیت بالینی خاص بنا شده است و نشان می‌دهد که چطور می‌توان در حداقل زمان اطلاعات ارزشمند بالینی را یافت، نقد نمود و چطور می‌توان آن را در شرایط منحصربه‌فرد هر بیمار بکار برد. مطالعات انجام‌گرفته در حوزه پزشکی مبتنی بر شواهد نشان می‌دهد که میزان آگاهی از این منابع در سطح پایینی قرار دارد و موانع بسیاری موجب عدم استفاده پزشکان از پزشکی مبتنی بر شواهد می‌شود. به همین دلیل مطالعه حاضر باهدف تعیین وضعیت آگاهی، استفاده، نگرش و موانع پزشکان در استفاده و بکارگیری پزشکی مبتنی بر شواهد و موانع مربوط به آن به مرور نظام‌مند مقالات منتشرشده در این زمینه پرداخته است.

مواد و روش‌ها: نتایج جستجوی پایگاه‌های الکترونیکی داخلی و خارجی نظیر PubMed, Web of science, Science , Emerald, Magiran , Medlib, Iranmedex, Direct, Scopus, ,Cochrane Library, Springer, SID, proquest, و موتور جستجوی علمی Google Scholar و همچنین جستجوی دستی در استنادهای مقالات مرتبلی منجر به یافتن ۹۹۳۰ مدرک شد. مقالات مرتبط در این پایگاه‌ها، بر اساس کلیدواژه‌های مناسب و مترادف‌های آن‌ها که با استفاده از اصطلاح‌نامه‌هایی نظیر مش^۱ انتخاب‌شده‌اند جست‌وجو شدند. پس از انجام جستجو، متن کامل مقالات بازیابی شده، ذخیره و گردآوری و جهت تهیه اطلاعات موردنظر در مقالات بر اساس پرسش‌های پژوهش که در فرم گردآوری داده‌ها مشخص شده‌اند موردبررسی قرار گرفتند؛ که پس از بررسی و حذف مقالات نامرتب با اهداف پژوهش درنهایت ۱۷۲ مقاله مورداستفاده و بهره‌برداری واقع شد.

یافته‌ها: مرور نظام‌مند انجام‌شده بر روی این مطالعات نشان داد که آگاهی از وضعیت استفاده و اجرای پزشکی مبتنی بر شواهد و موانع مربوط به آن، یکی از چالش‌های نوظهور سیستم‌های بهداشتی درمانی و پژوهشگران این حوزه می‌باشد. همچنین باوجود استقبال پزشکان، متخصصان و رزیدنت‌های پزشکی از پزشکی مبتنی بر شواهد و نگرش مثبت آن‌ها نسبت به این فرایند ولی آگاهی و استفاده آن‌ها پایین‌تر از حد متوسط و در وضعیت نامطلوبی قرار دارد و مهم‌ترین موانع آن‌ها به ترتیب اهمیت عبارت‌اند از: محدودیت‌های زمانی، دانش و مهارت محدود، محدودیت‌های مربوط به شواهد، کمبود تسهیلات و امکانات، موانع نگرشی، موانع آموزشی و موانع مربوط به بیماران.

نتیجه‌گیری: با توجه به موانع و مشکلاتی که در استفاده مؤثر از این منابع برای پزشکان وجود دارد به نظر می‌رسد که با برنامه‌ریزی‌های آموزشی دقیق‌تر و سیاست‌گذاری‌های مطلوب در سطح دانشگاه‌ها و وزارت بهداشت درمان آموزش پزشکی می‌توان گام‌های مؤثری در جهت حذف این موانع برداشت. از سوی دیگر، کتابداران بالینی به‌عنوان افراد متخصص و توانمند در حوزه جستجو و آشنایی با منابع و پایگاه‌های اطلاعاتی می‌توانند به‌عنوان یک عنصر کلیدی در آشنایی و چگونگی استفاده از پزشکی مبتنی بر شواهد نقش ایفا کنند.